

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1937.

Första kammaren.

Nr 15.

Lördagen den 27 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena *Sandler* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 122, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 277) om avlösning av vissa frälseräntor, m. m.;

nr 132, angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.;

nr 133, angående vissa arbeten till fördjupning av Trollhätte kanal;

nr 134, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316);

nr 135, angående statsförvärv av järnvägen Sala—Gysinge—Hagaström;

nr 136, angående reservavstängningsanordning vid Vargöns kraftstation;

nr 137, angående deltagande i en andra reglering av sjön Torrön;

nr 145, angående anslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetsförläggningar; samt

nr 146, angående statsförvärv av järnvägen Uppsala—Enköping.

Justerades protokollen för den 20 och den 22 innevarande månad.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till

dels riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 43, angående val av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare; samt

nr 46, angående val av riksdagens militieombudsman och hans efterträdare;

dels ock riksdagens förordnanden:

nr 44, för revisionssekreteraren Nils Teodor Ljunggren att vara riksdagens justitieombudsman;

nr 45, för revisionssekreteraren Knut Harald Nissen att vara riksdagens justitieombudsmans efterträdare;

nr 47, för förutvarande statsrådet Frans Gustaf Sture Centerwall att vara riksdagens militieombudsman; samt

nr 48, för byråchefen Carl Gustaf Ingemar Hellquist att vara riksdagens militieombudsmans efterträdare.

Anmälades och godkändes riksdagens kanslis förslag till riksdagens skrivelse, nr 49, till Konungen angående utseende av ledamöter och suppleanter i utrikesutskottet och utrikesnämnden.

Anmälles och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 50, till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under rubriken Utgifterna: För flera huvudtitlar gemensamma frågor framlagda förslag.

Anmälles och godkändes första lagutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 51, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om upphävande av 3 § lagen den 9 december 1910 (nr 141, sid. 35) om emeritilöner för präster.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 110, rörande tillämpning i vissa fall av bestämmelserna i lagen den 30 juni 1934 (nr 444) om ändring i vissa delar av lagen den 11 oktober 1907 (nr 85) angående civila tjänst innehavares rätt till pension.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 113, med förslag till förordning om fortsatt uppskov med ikraftträdandet av föreskriven skatt å motorsprit.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 123, angående ersättning från kyrkofonden för övertalig personal vid domänverket.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition, nr 124, angående anslag till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 127, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 17 oktober 1900 (nr 82 s. 1) om straffregister; samt

nr 128, med förslag till kungörelse angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 129, angående statsförvärv av de Östra centralbanans järnvägsaktiebolag tillhöriga järnvägarna; samt

nr 131, angående anslag till vissa kompletteringsarbeten vid statens bakteriologiska laboratorium.

Föredrogs och hänvisades till konstitutionsutskottet nedannämnda motioner:

nr 212, av herr *Andersson, Elon*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 17 och 37 §§ lagen den 6 juni 1930 (nr 251) om kommunalstyrelse på landet m. m.; samt

nr 213, av herr *Johanson, Karl Emil*, och herr *Domö*, i samma ämne.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet herr *Lindhagens* motion, nr 214, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående elektrifiering av banorna Ånge—Bräcke—Långsele, Bräcke—Östersund och Göteborg—Uddevalla.

Föredrogs, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran bankoutskottets utlåtanden nr 11—14, första lagutskottets utlåtanden nr 10 och 11 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 13 och 14.

Herr **andre vice talmannen** erhöll på begäran ordet och yttrade: Herr talman! Jag hemställer att bankoutskottets utlåtande nr 12 må sättas närmast före samma utskotts utlåtande nr 11 å föredragningslistan vid kammarens nästa sammanträde.

Denna hemställan bifölles.

Vid föredragning av Kungl. Maj:ts denna dag avlämnade propositioner nr 122, 132—137, 145 och 146 blevo desamma på begäran bordlagda.

Herr *Ström, Fredrik*, avlämnade en av honom och herr *Branting* undertecknad motion, nr 215, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m.

Motionen hänvisades till utrikesutskottet.

Avgåvos och bordlades nedannämnda motioner:

nr 216, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1937/1938 till universitetskanslersämbetet;

nr 217, av herr *Nilsson, Petrus*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.; samt

nr 218, av herrar *Sjödahl* och *Ekströmer*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.

Ordet lämnades nu på begäran till herr **Lindhagen**, som anförde: Det är inte brukligt och bör ej heller ske, att motioner uppläsas i sin helhet. Den hemställan, jag nu skall väcka, äventyrar emellertid att eventuellt bli sakligt avgjord, innan den ens blivit tryckt, och därför har det synt mig, att den bör åtminstone på detta sätt komma till kammarens kännedom.

Därefter uppläste och avgav herr *Lindhagen* en motion, som erhöll ordningsnumret 219 och överskriften: med ytterligare motivering till motionen nr 189 om en Sveriges och Nordens fredsplan för en varaktig fred.

Även denna motion bordlades på begäran.

Anmälades och bordlades

konstitutionsutskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av väckt motion om ändring av den i § 28 kommunala vallagen angivna tiden för anordnandet av valsedelsförsändelse för äkta make; samt

nr 6, i anledning av väckta motioner angående ett sammanförande till gemensam valdag av valen till riksdagens andra kammare och till landstingen;

statsutskottets utlåtanden:

nr 34, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillbyggnad till beskickningshuset i Washington;

nr 35, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande att med Älvsborgs läns landsting träffa avtal om uppförande och drift av en psyko-neurosanstalt; samt

nr 36, i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till byggnadsarbeten, avseende kommunikationsdepartementets verksamhetsområde;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 5, i anledning av vissa motioner, avseende ändringar i gällande tullar eller tilläggstullar;

nr 6, i anledning av väckta motioner om upphävande av tullen å nikotin;

nr 7, i anledning av väckt motion om avskaffande av tullen på kaffe;

nr 8, i anledning av väckt motion angående förbättrad lagstiftning rörande mantalsskrivning och därmed sammanhängande frågor;

nr 9, i anledning av väckt motion angående större frihet för industriföretag till avskrivningar i beskattningsavseende å industrifastigheter; samt

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för Aktiebolaget svenskt konstsilke från erläggande av accis för ett parti konstsilke-avfall;

första lagutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av väckt motion angående skydd för markägares rätt till bärplockning å viss egen skogs- och hagmark; samt

nr 13, i anledning av väckt motion angående behörighetsvillkor för rådmän vid större rådhusrätter m. m.;

andra lagutskottets utlåtanden:

nr 15, i anledning av väckta motioner angående införande av bestämmelser om vite i lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd;

nr 16, i anledning av väckt motion om utsträckt tillämpning av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd m. m.;

nr 17, i anledning av väckta motioner angående ändringar i lagen den 18 juni 1925 om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område;

nr 18, i anledning av väckta motioner angående lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder;

nr 19, i anledning av väckta motioner om visst tillägg till 11 kap. strafflagen; samt

nr 20, i anledning av väckta motioner om åtgärder till förhindrande av samhällsfarliga arbetsinställelser; ävensom

jordbruksutskottets utlåtande nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.25 e. m.

In fidem

G. H. Berggren.

Måndagen den 1 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 4 e. m.; och dess förhandlingar leddes av herr förste vice talmannen.

Upplästes en till kammaren inkommen ansökning, som jämte därvid fogat läkarintyg var så lydande:

Till riksdagens första kammare.

Med återopade av bilagda intyg av med. dr Resmark, får jag härmed vördsamast anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 1 mars—15 mars. Morlanda, Kårehogen den 27 februari 1937.

Gunnar Sanne.

Att riksdagsman *Gunnar Sanne*, Morlanda, på grund av sjukdom är oförmögen att delta i riksdagsarbetet fr. o. m. den 1 mars t. o. m. den 15 mars 1937, intygas härmed på heder och samvete.

Th. Resmark,
leg. läkare.

Den begärda ledigheten beviljades.

Vidare upplästes följande inkomna läkarintyg:

Att jägmästare *Gustaf Tamm* till följd av sjukdom är förhindrad bevista riksdagen under tiden 2 mars—6 mars 1937, intygas.

Stockholm den 1 mars 1937.

Reinhold Naucér,
leg. läk.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott Kungl. Maj:ts proposition nr 122, med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 8 november 1912 (nr 277) om avlösning av vissa frälseräntor, m. m.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 132, angående förändring i avseende å löneställning och antal beträffande vissa ordinarie befattningar vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk m. m.; samt
nr 133, angående vissa arbeten till fördjupning av Trollhätte kanal.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 134, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 5 § och 8 § 1 mom. tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316).

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 135, angående statsförvärv av järnvägen Sala—Gysinge—Hagastrom;
nr 136, angående reservavstängningsanordning vid Vargöns kraftstation;

- nr 137, angående deltagande i en andra reglering av sjön Torrön;
nr 145, angående anslag till utbildningskurser för hushållerskor i skogsarbetarförläggningar; samt
nr 146, angående statsförvärv av järnvägen Uppsala—Enköping.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet nedannämnda motioner:

- nr 216, av herr *Reuterskiöld*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1937/1938 till universitetskanslersämbetet;
nr 217, av herr *Nilsson, Petrus*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.; samt
nr 218, av herrar *Sjödahl* och *Ekströmer*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till domkapitlen för budgetåret 1937/1938 m. m.

Föredrogs herr *Lindhagens* motion, nr 219, med ytterligare motivering till motionen nr 189 om en Sveriges och Nordens fredsplan för en varaktig fred.

Herr *Lindhagen*: Herr talman! Jag ber om kammarens tillstånd att få ändra den nu föredragna framställningen till riksdagen på det sättet, att dess karaktär av motion upphör och att för det ändamålet näst sista stycket i motiveringen utgår och att sista stycket får följande lydelse:

»På grund av vad sålunda anförts får jag till stöd för min till utrikesutskottet hänvisade motion nr 189 om en Sveriges och Nordens fredsplan för en varaktig fred ytterligare åberopa jämväl motiveringen i motionen nr 192, utgörande avslutningen på en sammanhängande serie av fyra utrikespolitiska motioner, av vilka de tre första hänvisats till utrikesutskottet.»

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande motion finge ändras på sätt herr *Lindhagen* nu angivit.

Tillika beslöts att motionen i dess sålunda ändrade skick skulle, såsom innefattande en tilläggsmotivering till den inom kammaren väckta motionen nr 189, överlämnas till utrikesutskottet.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flera ledamöters begäran konstitutionsutskottets utlåtanden nr 5 och 6, statsutskottets utlåtanden nr 34—36, bevillningsutskottets betänkanden nr 5—10, första lagutskottets utlåtanden nr 12 och 13, andra lagutskottets utlåtanden nr 15—20 samt jordbruksutskottets utlåtande nr 1.

Anmälades och bordlades utrikesutskottets utlåtande nr 1, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående åtgärder för att förhindra frivilligas deltagande i inbördeskriget i Spanien m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 4.12 e. m.

In fidem
G. H. Berggren.